

Páris, 1859 július 7.

SZARVÁDY KOSSUTHNAK A NÉMETORSZÁGI MAGYAR
PROPAGANDÁRÓL.

O. L., N. M. Kossuth-ir.

Tisztelt Uram!

Nagyon nagyon örültem szives és érdekes közlésének. Most már hála Istennek és sikerteljes eljárásának legalább az egyik oldalról tudjuk, hányadán vagyunk. Tudjuk mily irányba kell tennünk erőfeszítést, mert én meg vagyok győződve, hogy ama nagy úr szintén úgy vélekedik mint a hogy azt megmondta. Az orosz befolyás Berlinben még elég nagy, hogy annak ügyünkérti megnyerés erőltetésünket megérdemelné. Mit tartok e tekintetben teendőnek, azt már utolsó leveleimben előadni bátorkodtam. Némethonra nézve pedig más terét a tevékenységnek és agitationnak fog kelleni keresnünk. Ottan a közvéleményt kell megnyernünk és e tekintetben minden szeréntelenség nélkül mondhatom, hogy saját működésem vagy indirecte befolyásomnál fogva igen sok történt. Magyarhonra nézve nehezebb lesz az állásunk, mert van még liberális lap is ki nem látna szívesen, ha Austria tökéletesen megrontatnék, ámbár igen megindító naivsággal azt vallják be, hogy Austria a legnagyobb ellensége Némethon egységének és megerősítésének. Oda embert kellene küldnünk 's nekünk kellene e tekintetben az intiatívát megragadnunk, mert sem Turinban, sem a Tuileriakban fogják fel e lépésnek fontosságát. A két nevezett helyütt csak követségi vagy kémbeli tehetséget ismernek az internacionális viszonyokban. Hogy politikai agenseket kiküldjenek, mint teszi azt Angolhon, az eszükbe se jött vagy ha történt Mouchard-féle egyéneket válogatnak ki, kibefolyás, tekintély és leggyakrabban helyismeret nélküliek is. Tegnap előtt érkezett ide Bernays San Luisból. A Kormányzó úgy tartom ismerkedett meg vele amerikai útján, Teleki tán emlékszik róla. Én csak annyit tudok, hogy 1848-ban az ideiglenes kormány által Bécsbe küldetve ottan igen ügyesen működött volt. Pulszky jól ismeri és adhat róla kimerítő felvilágosítást. Ha ez kedvező volna, B. igen jó ügynök volna Némethonban. Ismeri az országot és saját nevén utazhatnék és a sajtó útján mint más uton igen hasznos szolgálatoakat tenne. Barátomnak, kivel reményilem Turinban vagy Genuában találkozni fog, is beszéltem a tárgyról és ő késznek nyilatkozott. Cavourral beszélni. Bernays az Anzeiger des Westens című lapnak főszerkesztője és azért jött ide, hogy lapja számára levelezzen és Olaszthonba készül. De a sárd vagy a francia kormánytól eredő politikai missiót Némethonba szívesen fogna elvállalni.

A orosz kormányhozi emlékiratot illetőleg még azt kell megjegyezmem, hogy T[rubetzkoy] herczeg annak beküldését nagyon sürgeti.

A Kölni ujságban közre bocsájtott proclamatio végett kikérek magamnak egy pár sort. Én részemről már terjedelmes magány levelet intéztem hozzá capacitátiója végett. Jó volna ha Kormányzó Úr nevében is megerősíthetném azt mit irtam. Én nehéz állasomon e fontos lap erányában könnyíteni fogna. A némethonbani propagandára pénz is lehetne szükséges, mert a mit az ember a lapok útján nem mondhat, arról röpiratokban kellene értekeznünk. Ha akarjuk, hogy azok terjesztésök nagy legyen, a könyvárost kell kármentesítenünk.

Most engedje meg, hogy magamról is mondjak egy pár szót.

A Kormányzó megigérni sziveskedett, hogy mihelyt az első hajó hazánk felé indítatik, azonnal értesít és haza hí. Ezen ígéretére újra emlékeztetni bátorodom, mert én ázalatt hogy otthon verekszenek nem maradok itten semmi áron. Reménylem Kormányzó Úr nem fogja kívánni tőlem ezen áldozatot.

Továbbá arra instállom Kormányzó Urat, hogy azon meghatalmazás mit ideiglenes működésemre küldeni akarnak úgy szólljon rólam mint a bizottmány Frankhonbani képviselőjéről. Ugy látom, minél inkább elárendelt helyzetben kívánnak megtartani bizonyos oldalról. Én azt ugy mint meg nem érdemeltem, ugy el nem fogadom. Ha Kormányzó Úr. abban nehézséget talál, ugy egészen hivatalos állás nélkül kívánok maradni. A sajtó útján a nélkül is működhetném és Kormányzó Úr szolgálatjára is a nélkül maradhatok. Arról bizonyos lehet, hogy a haza és ön minden körülmények közt és feltétlenül számolhat készségemre.

Hű szeretettel és mély tisztelettel

SZARVADY

67.

Asti, 1859 július 9.

KISS MIKLÓS KOSSUTHNAK A FEGYVERSZÜNET HIRÉRŐL.

O. L., N. M. Kossuth-ir,

Tisztelt Kormányzó Úr,

A fegyver szünet egy kissé meg zavart, de azért még mindent veszve nem gondolok.

Nem a harmadik zászlóalj Mogyoródyva, hanem a 2. és 4. két századossal küldetett ide és minő állapotban!! De nem vagyok a panaszkodás embere, ámbár telyes jogom volna elégedetlenségemet e részben Kormányzó Úrnak előterjeszteni 's orvoslásért meg kérni.

Még nem vettem észre a rossz hatást, melyet a tisztekre vagy a legénységre a fegyverszünet gyakorlott volna. Amennyire lehetett már, előre munkáltam. De a rossz hatás igen is kitünik azon hiánybul, melyet a legénység szenved, se ing, se lábbeli, sem egyéb nyári öltöny nem érkezett; még csak a 3 frank gratificatiót sem adhatom ki a 4. Zászlóaljnak, mert nincs pénz. Klapkát már hivatalosan felkértem erre, valamint arra is, hogy a szükséges ruha kellékek kiadását eszközölje, de hát nap nap után megyen és semmi siker.